

# KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTI STRANÁCH.

## Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.  
Na pol roka --- 2 " --- "  
Na štvrt roka --- 1 " 20 "  
*Jednotlivé číslo 8 hal.*

## Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,  
páp. komorník, kraj. vyslanec.  
Majiteľ a vydavateľ:  
JAN MOLNÁR.

## Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.  
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin  
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 4 stúpcového  
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

## Povolanie a práva vyslancov.

Národ zaiste nie preto posielal na snem svojich zástupcov-ablegátov, aby tam boli nevoľnými figurami, ktoré minister dľa potreby sem-tam potahoval by mohol. Ablegáti majú radíť sa, vynášať dobré zákony a doplňovať, opravovať zlé, odstraňovať zbytočné. Povolanie ablegáta je tedy nanajvyš vážne pre celý národ, lebo všetky zákony, všetky poriadky krajinské, všetka spravodlivosť a všetek blahobyt národa zvláštne len od toho závisí, akých poslal národ na snem zástupcov.

Svedomiti, neodvislí ablegát všetky schopnosti venuje tomu, aby nástojil a pracoval o zákony a poriadky také, ktoré obyvateľstvo krajiny napomáhajú a povyšujú hmotne i duševne. Nesvedomiti a zapredaní ablegát ale je ozaj biedna figura len, ktorý ochotne dľa rozkazu ministra hlasuje alebo mlčí, smeje sa alebo reve a vôbec bársčo na svete vykoná, ako vyučený psík za kúsok cukru.

A nemáte šťastnejšieho človeka na svete, ako je taký minister, čo má na porudzi takéto poslušné bábenec ablegátske. A nemáte povolnejší a ľahší život, ako je život takých narahovných ministerských bábeniec ablegátskych. Mnohý z týchto na ministerský rozkaz poskakujúcich ľudí nemal by ani z čoho zakrývať svoje panské chůtky, veď majetku tolko nemá a do práce, čo by mu tolký dôchodok vynášala, sa nerozumie. Preto vidíme, že ne jeden ešte aj so šedivou hlavou dá sa na to bábenecové remeslo poskakovania. Je pravda, že na príklad poctivý sedliak zo samej poctivosti a hrdosti ľudskej nedal by sa na také

remeslo ani za zlaté hory, lebo by sa i pred svetom i sám pred sebou haňbil, nuž ale za také figúry poskakujúce ani nehľadajú u nás ľudí poctivých a hrdých alebo haneblivých. Pri tom remesle tých figúr musí ráz na vždy pominúť všetka ľudská sebavedomosť. Haňba sem, haňba tam: figúrkam sa chce papkať a to hojne a bez práce papkať, a keď si tej papy mužnou statočnou prácou zadovážiť nevedia, teda im príliš dobre chutná aj taký bábenecový chlebič.

Na čele vlády uhorskej postavený je teraz tiež taký šťastný smrtník, okolo ktorého veselo obskakujú liberálne figúrky. Minister Tisza narahuje ich a narahá s nimi, ako chce. Liberálni ablegáti ozaj ako také bábatká dopúšťajú sa už celkom krkolomných kotrmelcov na povel majstra svojho. Ale Tiszovi to ešte vždy nepostačí; on by si prial, aby nenachádzalo sa na sneme ani len jedného takého ablegáta, ktorý by sa opovážil protivíť jeho narahovaniu. Lebo sú na tom sneme, chvála Bohu, aj takí ablegáti, ktorí majú tiež tolko poctivosti a hrdosti v sebe, ako poviem počestný sedliak a ktorým by sa z celej duše hnusilo to otrocké poskakovanie. Málo ich je síce, ale predsa postačí ich počet k tomu, aby n. pr. znemožnili v čas potreby hlasovanie liberálnych drevených Jankov. O tom sa mohol presvedčiť Tisza v nedávnej minulosti, keď jeho predchodcovia chceli násilnosťou previesť a od liberálnych ablegátov odhlasovať dať rozmnoženie vojska. Liberálne figúrky ledvy čakali vtedy, aby svojou väčšinou mohli odhlasovať ten strašný pre národ návrh zákona, ale sa toho hlasovania vyčkať nemohli. Nemohli preto, lebo ablegáti protivných stránok spojenými silami bojovali

proti tomu návrhu. Rečnili tak dlho a toľko rázy, že pre tie neprestajné reči za celý rok museli figúrky liberálne mlčať a ku hlasovaniu to nemohlo prísť a tak z povýšenia počtu vojakov nemohlo byť nič.

Ale Tisza chcel by ostať všemohúcim pánom celého snemu a tak aj celej krajiny, preto vymýšľa teraz taký zákon, s ktorým by mohol zahlušiť kedykoľvek všetku protivu neposlušných opozičných ablegátov. On chce, aby kedykoľvek mohol vstať na sneme a povedať: reči proti mne a mojim návrhom už bolo dosť, viacej hovoriť sa nedovoľuje, ale dám si moje návrhy odhlasovať. A tuším ešte aj to chce, aby mohol predseda snemovne brachiálnou mocou vyhodíť dať ablegáta, ktorý by nechcel otrocký mlčať k nezákonnostiam vlády.

O podrobnostiach svojho plánu nechce sa Tisza o ten svet priznať a neprestajne, až do zunovania opakuje jedno a to isté: že vraj *vážnosť* snemu žiada, aby sa vzbury na sneme a neslušné chovanie sa nespokojných poslancov zamedzily. Nuž, pán Tisza má v tomto kus pravdy. Voličia nie tým cieľom poslali ablegátov na snem, aby oni tam len zvady a prázdne kriky stvárali. Keď ale Tisza tak chráni vážnosť snemu a postavenia ablegátskeho, teda prečo dopúšťa sa takej, nikdy neslýchanej opovázlivosti, že chce zničiť všetku slobodu ablegátov a učiniť z nich nevolných otrokov? A prečo on sám vyvoláva tak drzo nespokojnosť ablegátov, keď ich takými rečami traktuje, ako malé decká? A prečo opovažuje sa púšťať na ablegátov také strachy, že veru on aj tými najsilnejšími prostriedkami musí a musí previesť svoj protiústavný plán? A prečo vyhráža sa verejne rozpustením snemu a novými voľbami? Či snáď voľby sú u nás na to, aby taký baša-minister naničhodným násilienstvom, nespravdliivosťou a klamstvom jednoducho povyhádzoval zo snemu sebe nemilých ablegátov?

Nuž pane Tisza, vy nemáte čo hovoriť o vážnosti snemu, lebo s vašimi nerozumnými výčitkami a vyhrážkami vy sám staviate na posmech všetky zákony, všetkú ústavnú slobodu a vážnosť snemu!

A my sa vašich vyhrážok nestrachujeme. Nech sa len páci pustí sa do nových volieb, uvidíte, čo s tým zvíťazíte! Vy môžete mať vo vašom liberálnom tábore tu v Pešti akokoľvek povolných

tých Jankov drevených, ale nezabúdajte, že poctivosť zo srdca statočných kresťanských mužov-voličov ešte nevymyšla natolko, žeby ste ich mohli sháňať medzi židovské hajno vaše ako da-jaké sprosté barany. Minister, ktorý straší a hrozí sa voľbami, podobá sa prostopašnému chlapčiskovi, ktorý do tých čias babre sa s ohňom, zakiaľ sa ráz dobre nepopáli, alebo zakiaľ mu ne-naženú trochu tej vážnosti a rozumu s hodným virgasom (korbáčom.)

Pán minister Tisza veľmi dojmave si to vykladá o tej vážnosti a slušnosti snemového pojednávania, ale pýtame sa: a kde-že je u nás vážnosť a slušnosť n. pr. pri voľbách? Teda pri voľbách môžu sa páchať tie najstrašnejšie hnusoby, a tie neurážajú jemné city ministrové? A čo-že je to potom aká slušnosť a vážnosť od pána Tiszu, keď on bol *prislúbil* reformu, t. j. zlepšenie zákona volebného, aj rozšírenie práva hlasovacieho a teraz o tej veci ani počuť nechce! Obštrukciu len týmto určitým a verejne účinným sľubom vedel utíšiť; nuž snáď by nepoškodilo jeho liberálnej vážnosti, keby pomysľal aj na statočné splnenie sľubu tak, ako n. pr. každý poctivejší sedliak zvykol svojho účineného sľubu sa držať.

Všetky znaky ukazujú, že Tisza chce mať silou-mocou tú najostrejšiu vojnu proti sebe. Nikto nevie, prečo chce zničiť svobodné slovo ablegátov na sneme, veď mu išlo všetko po vôli a riadne práce parlamentárne ubiehaly tak rýchle pod ním, ako nie pod žiadnym ministrom. A konečne mohol by v istej miere previesť svoju reformu o poriadkoch snemových, veď konečne nebolo by škodné pre krajinu, keby sa záležitosti na sneme miernejšie a rýchlejšie prevádzaly. Na takéto poriadky rozumné aj ľudová strana by pristala, ale len pod tou podmienkou, aby sa podobné poriadky slušnosti aj pri voľbách zachovávaly. Toto ľudák Rakovszky Tiszovi aj verejne povedal, a ohľadom toho aj návrhy podal. Ale arciliberálovi Tiszovi sa slušné a poctivé poriadky pri voľbách niako nepáčia; on krčovite drží sa tých židovských a úradných kortešačiek liberálnych, ktoré ubohí voličia s hrúzou preklínajú, že človeku až vlasy dubkom stávajú.

Nech sa teda Tisza akokoľvek vyhráža; my vieme to, že kto najviac strachy púšťa, ten sám najviac sa bojí. A nastane-li boj pri voľbách, bu-

deme si stáť oproti takto: na jednej strane drevení jankovia, úrady s povýšeným platom, židáci a niekoľko smutných figúr kresťanských, korheľských močkárov s ovisnutými hlavami; na druhej strane ale naši poctiví sedliaci, obzvlášť čo sú lepší gazdovia, ďalej verní Pánu Ježišu kňazi a vôbec všetci tí kresťania, ktorí nie na prázdno odriekávajú «Verím Pána Boha». A v takomto boji dokážu sa všetky násilenstvá liberálov slabými.



## POLITICKÉ CHÝRY.

### Ludové shromaždenia.

Na Dolnej zemi medzi Kumanmi (Kúnság) pri Segedíne mali sme 6. t. m. dvoje shromaždenia, a síce obe v Kiskun Dorosme. Obec táto je veľmi na široko rozvlečená, pozostávajúca z mnohých salašov.

Prvé shromaždenie vydržovalo sa medzi salašmi. Na hranici chotáru čakali ľudoví voličia prichodiacich zo Segedína rečníkov a hostí a v mene ostatných voličov privítal ich peknou rečou Pavel Farkaš. — Shromaždeniu predsedal gr. Aladár Zichy. Preto chodím shromažďovať ľud, povedá, lebo my chceme celú krajinu získať. Nech príjde sem každý so svojim srdcom a umom, aby porozumel nám a obľúbil si zásady naše. — Ďalej rozoberal hlavné body programu ľudového. Zmienil sa aj o revízií stanov snemových, ako to Tisza zamýšľa i osvedčil, že strana ľudová postaví sa proti tomu čo najrozhodnejšie. Poslucháčstvo oduševnene eljenovalo p. Zichymu, po ktorom rečnil dr. Štefan Mócsy, pravotár z Kaloče. Rečník hlavne o *hospodárskom* programme strany ľudovej prednášal. Spomenul neodaniteľné minimum, odanenie bursy, reformu daňového zákona, spolkové sýpky, spolky poľnohospodárske a úverkové, rozšírenie práva volebného. Za najlepší program uznáva taký, ktorý toto obsahuje: «Boha sa báť, vlasť milovať, zákony ctíť a ľud ratovať». A toto obsahuje program ľudový, preto každý poriadny občan má sa k tejto strane pridať.

Ján Molnár, pralát, rečnil potom o doterajšej činnosti strany ľudovej. Ďalej vytykal voličom, že pri voľbách sú predajní. Pre túto príčinu nemôže mať ľud pravých zástupcov na sneme. Nech každý pochlapí sa a nech hlasuje len na takého kandidáta, ktorý záujmy ľudu na srdci nosí. — Prítomní s veľkým oduševnením prisvedčali, že na budúce len na ľudového kandidáta budú všetci hlasovať.

Druhé shromaždenie odbývalo sa v samej obci po poludní pri prítomnosti viac tisíc obecnstva. Prednášky

boly aj tu tie isté a s podobným prajným výsledkom sa skončily. Na žiadosť voličov bude sa tu odbývať ešte jedno shromaždenie.

### Pozor pri voľbách do stoličného výboru!

Vidiecki liberálni bašovia ešte vždy bláznia sa pri kortešačkách. Idú nám také zprávy, že slúžnovci, notári a židáci celkom bezočive, tým najpodlejšším spôsobom páchajú násilenstvá na voličoch, len aby ich odstrašili od kandidátov ľudových. *Slúžnovci citujú pred seba voličov, čo čítajú nášho «Kreštana»* a nadávajú im do buríčov i vyhrážajú sa, že pošlú k nim žandárov pobrať im «Kreštana». I to sa stalo, že slúžny celkom otvorene vyhrážal sa istému ľudovému voličovi, že stav, ktorý si bol postavil, pôjde mu úradne pozreť a že mu ho dá zvaliť, ak len nebude hlasovať na liberála. Inému ľudákovi vyhrážal sa, že mu bude robiť prekážky pri novej stavbe. Zvlášte z Oravy, z okresu námestovského dostávame takéto nemilé zprávy. Upozorňujeme tu našich milých ľudákov oravských, aby nedali sa zmýliť žiadnymi výhrážkami. Ani slúžny, ani žid, ani notár nemôže vám nič protizákonného spraviť. Úradník je na to, aby bedlil o zachovanie zákonov a práv občianstva. Jeho povinnosťou je ctíť a šetriť slobodu občanov. Ktorý úradník povinnosť túto nekoná, alebo ešte i sám previňuje sa proti zákonom a svobode občanov, to je nepoctivý, nestatočný človek, ktorého sa netreba báť, lebo aj nad ním má platnosť zákon. Všetky prečiny takých liberálnych drevených pánkov treba len zistiť so svedkami a napísať o tom hodnovernú zápisnicu, veď sa mu potom ukáže, čo je päť. Nikto nesmie naším voličom beztrešne krivdy robiť. A preto vy statoční voličia naši oravskí, nebojte sa nič a idte všetci len na ľudového kandidáta hlasovať pri voľbe stoličných výborníkov. Ani židov sa nebojte, však nie vy z nich žijete, ale oni z vás, a keby vás nebolo, nuž nebolo by ani židov. Taký židáčik, čo proti ľudu kortešuje a hlasuje je veľký chumaj, lebo sám pod sebou píli si haluz a skôr-neskôr skotrmála sa a krky si vykrúti.

### «Najsilnejšie prostriedky» Tiszove.

Nikto nevie, čo teraz urobí Tisza. Na koniec tohoto, alebo najneskôr na začiatok budúceho týždňa očakáva sa akési prekvapenie, ktoré má Tisza v parlamente pripraviť. — Oproti Tiszovi vypovedali rozhodný boj v prvom rade ľudáci, k nim pripojila sa strana Szederkényiho, áno aj nová strana Bánffyho. — Kossuthisti sa k týmto bojujúcim stránkam nepripojili, oni že budú osobitne bojovať proti Tiszovi.

Minister Tisza má špatné výhľady. Jeho výhrážky nenaplašily nikoho, ba naopak, priviedly všetku opozíciu k jednomyselnému boju proti vláde. Za takýchto okolností nepozostáva Tiszovi nič iného iba odvolať svoje nešťastné návrhy, alebo vypísať voľby nové. Celkom vážne hovorí sa, že Tisza skutočne odvolá svoje návrhy a uspokojí sa len s *dočasným* poriadanim snemových pojednávaní. K voľbám sa síce Tisza tiež pripravuje, ale sa presvedčil, že tento prostriedok by mu tiež nič nepomohol.

S voľbami straší len *svojich* liberálov, z ktorých mnohí by istotne poprepádali pri novej voľbe. — Hlavní župani, obzvlášť z tých liberálnych stolíc, neprestajne presúšajú sa v predsieni Tiszovej. *Aj národnostiam* sa lichotí Tisza, zvlášť Rumunom, ktorým dovoľuje známych národovcov za kandidátov, len aby boli liberálmi. Tisza teda rozpustí snem, ale len v tom páde, jestli by ho jeho vlastní ľudia nepodporovali dostatočne. No a liberáli sa novým voľbám sotva budú chcieť vystaviť, lebo liberálni kortesi s vidiekov dopisujú, že je *úplne nemožno kortešovať už za liberála, že ešte aj sami židáci boja sa tej kortešačky.*

O týždeň snáď už budeme vedieť, čo vykoná minister gr. Tisza.

### Rusko-japonská vojna.

Na mandžurskom bojišti ešte vždy nedošlo k väčším bojom. I Kuropatkin i Saharov vo svojich správach oznámili menšie srážky a tak všeobecné polozenie oboch nepriateľských armád nezmenilo sa ani v posledné dni.

O dobýjaní Port-Artura dochodia najrozmanitejšie zprávy. Jedny zprávy hovoria o zdaroch Japoncov, že sa im vraj podarilo zaujať viac opevnení, a tak Japonci že za isté držia padnutie Port-Artura. S druhej strany dochodia také chýry, že sa sa Japoncom síce podarilo zaujať niektoré menšie opevnenia s veľkými ztratami, ale Rusi pritom všetkom mužne bránia svoje posície, takže o padnutí Port-Artura predbežne nemôže byť ani reči.



## KRAJINSKÝ SNEM.

### Snemovňa vyslancov.

Tiszovi darilo sa všetko po jeho vôli dosiaľ, nie je teda div, že tak neustupne choval sa s tými jeho návrhmi. Kossuthova strana dokázala sa mu byť povolnou, nuž myslel si, že nemá sa čoho báť.

Ale sa predsa prerátal pán Tisza. Ľudová strana, bárs počtom je malá, nemohla, nesmela ztrpeť to, aby sa stal Tisza pánom s neobmedzenou mocou celého parlamentu a postavil sa nad všetky zákony ústavné. Preto vyriekla ona prvá i zaviedla rozhodný boj proti tým návrhom. — I povstal na sneme najprv náš Rakovszky a povedal vážnu, ale ohnivú a hlboko prenikajúcu reč s takým výsledkom, že hneď po tej reči pripojili sa k boju strany našej i Széchényiho stránka, i stránka nová, ba ešte aj Kossuth siel mu gratulovať. Áno, aj sami liberáli osvedčili verejne, že po tej jadrnej reči Rakovszkého sa celá situácia Tiszova zmenila a že niet výhľadu viac na to, aby sa podarilo Tiszovi prevedenie zmeny stanov snemových. V tomto smysle pisaly na druhý deň všetky noviny, ešte aj tie polcliberálne.

Rakovszky v svojej reči predniesol tento návrh: Snem

dotedy nebude rozhodovať nad návrhom ministerpredsedovým, zakiaľ vláda nezodpovie týmto požiadavkám :

1. Rozšírenie práva volebného, aby sa zvlášť udelilo toto právo bez ohľadu na cenz (porciu) všetkým, ktorí vykonali povinnosť svoju vojenskú.

2. Aby zabezpečila sa svoboda volieb s hlasovaním po obciach a s tajným hlasovaním v mestách, aby sa prísne zapovedalo užívanie zástav a odznakov kortešských pri voľbách, taktiež napájanie a hostiny a aby prísnymi trestami zamedzilo sa vplývaniu na voľby štátnych, stoličných a obecných úradov.

3. Aby sa zprísnil zákon o inkompatibilite, a

4. aby zaviedli sa tiež isté pravidlá ohľadom služby úradov.

Rakovszky vytýkal ministrovi medzi iným: Pán ministerpredseda chce reformu parlamentu previesť nie k vôli rozšíreniu práv, nie k upevneniu národa voči nátlakom, nie ku zabezpečeniu svobody volieb, nie k vôli rýchlemu a menej drahému prevádzaniu volieb, ale len k tomu, aby udržal večné panovanie strany svojej pomocou odňatých, dokaličených a pošliapaných práv. — Odvolával sa potom na cudzozemské príklady, že takéto návrhy sú veľmi nebezpečné a dokazoval z dejín Uhorska, že uhorskí politikovia vždy chránili si svobodu slova a len pomocou tejto svobody mohli postaviť základy pre neodvislé Uhorsko.

Rakovszky dokončil veľkolepú reč svoju týmto: Pán minister dovedie to takýmto pokračovaním ta, kde — aby som jeho vlastné slová citoval — strelba a šibenice rozhodujú. Ale nech nezabýva, že *zpod mohyly, v ktorej odpočívajx tí, čo im život gule abo šibenice vyhasily, vzniká nový život a tento zruca tých mocných a podlých, ktorí pod šibenice a pred pušky viedli tých, čo o slobodu bojovali, krvácali, trpeli a mučenícku smrť podstúpili!* (Živý súhlas a éljenovanie, tleskanie. Rečníkovi idú mnohí gratulovať.)

Predseda snemovne vyzdvihnúl po tejto skvelej reči pojednávanie na päť minút, po ktorých odpovedal Tisza Rakovszkému. Ako len vedel, tak chcel sa pochlapiť, aby prekazil ten veľký dôjem, čo reč Rakovszkého na všetkých stranách pôsobila. Hovoril s veľkým ohňom, netrepežlive, a preto tu i tu aj urážlive. A práve preto reč Tiszova nemala toho výsledku, na aký si liberáli rátali.

Veľmi vážnu reč povedal hneď na druhý deň aj dr. Ján Csernoch proti návrhu Tiszovému. O tejto reči referovať budeme budúce.

Z «Bud. Kat. Del. Kruhu». Výkaz nadplatkov z príležitosti predstavenia «Pasáčky Lurdskej» so dňa 23-ho októbra: Janec Vincenc 20 hal., Verosta Ferdinand 60 hal., Melluš Ján 1 kor., Raffay Andrej 40 halierov, Sovik Ján 20 hal., Murin N. 60 hal., Jozef Nagy 1 kor. 60 hal., Vraniak Anton 2 kor. 20 hal., Novák J. 20 hal., Selecký Andrej 2 kor. 20 hal., Patyerek Florian 60 hal., Pristaš Franc 2 kor. 40 hal., Hodža Milan 60 hal., Rupeldt Andrej 1 kor. 20 hal., Fischak Ján 60 hal., Murin N. 60 hal., slečna N. 20 halierov.

## Vyzvanie ku katolíkom uhorským!

S posvätnou úctou hľadí každý veriaci kresťan v ten kút zeme, kde žil trpel a dokonil Syn Boží, Ježiš Kristus a Pán náš.

Trikrát šťastná každá piad pôdy, ktorá ľúbala sväté Jeho nohy.

Opustil svet, ale stopy Jeho krokov sú poznamenané kamennými literami chrámov, miest a budov, kde kráčal. Vzduch chveje sa až do teraz ohlasom Jeho slov na týchto miestach.

Tam teda túži každé veriace srdce, keď sa mu poskytuje príležitosť navštíviť oné *sväté miesta*.

Nízepodpísaný, ktorý som pred dvoma rokami viedol nábožnú púť do *Svätej zeme* a skúsil, jak blažené city zaujímajú dušu pri návšteve svätých týchto miest, povediem budúceho roku na počiatku marca v čas svätého pôstu púť do Svätej zeme.

Komu teda dal Boh spôsob a v srdci jeho horí plameň lásky ku Kristovi — podaj mi pravicu ku tejto púti. Duša tvoja najde tam očistenie, jako biele labute, ktoré v čistej vode umývajú prach zeme na perí jejich napadaný.

Srdce najde tam, kde večná Láska, Blaženost a Život prebýval, v prácach a starostach života žiadaný odpočink, ako vandrovný po dlhej a namáhavej ceste. Hore teda! Poďme do *Svätej zeme* Spasiteľa. Každý pútnik dostane «Pútnický pamätný kríž» svätým otcem Levom XIII. zariadený.

Prihlásif sa môže u nížepodpísaného do 25. januára r. 1905, ktorý aj podrobný program dopošle.

V Šasťine (Sasvár, Nyitra megye), na deň Všetich svätých r. 1904.

Jozef Škarda,

prépošt, dekan, farár, biskupský vikár Nazarétu a Tiberiasu.

### Výťah z programu

v roku 1905. počas svätého pôstu do Svätej zeme odchoďiacej púte:

**Čas odchodu:** Púť pohne sa okolo dňa 4-ho marca roku 1905. (O presnom čase odchodu účasť na púti vezmúci budú zavčasu upovedomení.)

**Obsah cestovania:** Cesta potrvá 40—43 dni Príchod zpiatky pred Kvetnou nedeľou.

**Smer cesty:** Budapešť—Belehrad—Sofia—Carihrad—Smyrna—Rhodus—Beiruth—Damask—Baalbek—Beirut—Haifa—vrch Karmel—Nazarét—Tiber—jazero Genezarét—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Nablus—(Sichem)—Bethel—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján—Jaffa—Portsaid—užina Suez—Ismailia—Kairo—Alexandria—Messina—Neapol—Rím—Ancona—Fiume (Rieka)—Budapest.

### Ceny zúčastnenia:

Pre skupinu A: I. trieda železnica, I. trieda na lodi 1580 korún (prvotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu B: II. trieda železnica, I. trieda na lodi 1445 korún (prvotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu C: II. trieda železnica, II. trieda na lodi 1255 korún (druhotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu D: III. trieda železnica, II. trieda na lodi 1185 korún (druhotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu E: III. trieda železnica, III. trieda na lodi 650 korún (trefotriedne zaopatrenie).

V týchto cenách je zahrnuté pre skupiny A, B, C, D:

1. Cestovanie na železnici a na lodi, zodpovedajúce vyvolenej skupine.

2. Úplné zaopatrenie počas celého cestovania (rátajúc ztravovanie 3 ráz denne) bezpodmienečne až po Rím, kde programné zaopatrenie prestane, alebo:

a) zaopatrenie počas cestovania na železnici medzi Budapešťou a Carihradom;

b) na lodiach;

c) v Sofii (1 deň) zaopatrenie v hoteli;

d) v Carihrade (2 a pol dňa) zaopatrenie v hoteli;

e) na ceste Karavan sírsko—palestínskej od Haifa cez Nazarét—Tiber—Genezarét—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Mablus—Bethel až po Jeruzalem (od 6—7-dňové cestovanie);

f) v Damasku (2 dni) zaopatrenie v hoteli;

g) v Baalbeku (1 deň) zaopatrenie v hoteli;

h) v Jeruzaleme (5 dni) zaopatrenie v hoteli;

i) v Kaire (4—5 dni) zaopatrenie v hoteli;

j) v Neapoli (1 deň) zaopatrenie v hoteli;

k) v Ríme (1 deň) zaopatrenie v hoteli;

v dome pútnikov.

3. Povož alebo vrchový kôň počas cesty Karaván sírsko—palestínskej, ďalej od Jeruzalema až po Betlehem a Svätý Ján.

4. Povož od železničných staníc alebo od prístavov až po ubytovanie: v Sofii, v Carihrade, v Beirute, v Damasku, v Baalbeku, v Jeruzaleme, v Kaire, v Alexandrii, v Neapoli a v Ríme, taktiež z bytov po železničné stanice alebo po prístavy.

5. Pristavenie a sedanie na loď v člnoch: v Carihrade, Beirute, Haifa, Jaffa, Port-Saide, Alexandrii a v Neapoli.

Na skupinu E vzťahujúci sa program všeobecne sa srovnáva s ostatnými skupinami s nasledujúcimi odchýlkami: počas cestovania na železnici na ceste budapeštiansko—carihradskej a na lodných čiarach Beirut—Haifa—Jaffa—Alexandria v stravovaní neberie účasť, ďalej nevezme účasť na ceste Beirut—damaskej, ale na miesto toho dostane v Beirute zaopatrenie v hoteli, konečne v Port-Saide nezosadne na breh ale len v Alexandrii, kde v hoteli alebo v dome pútnikov pri celom zaopatrení dočká pripojenie sa ostatných skupín, s ktorými potom spoločne pokračuje v zpiatočnej ceste. Rozdelenie cesty vidz v podrobnom programme.

### Podmienky zúčastnenia.

**Prihlásenie.** Na tejto púti — vzhľadom presného ustálenia miest na lodi — najviac 185 osôb môže brať účasť, a síce: zo skupiny A—B spolu 60, zo skupiny C—D spolu 25 a konečne zo skupiny E najviac 100 účastníkov sa môže prihlásif.

Prihásif sa možno u duchovného vodcu púte veľkomožného a veb. pána Jozefa Škardu, prépošta v Sasváre (Nyitra megye) s vystavenou prihlasujúcou sa listinou do 25. januára roku 1905.

**Cestovný list.** Každý účastník púte má potrebu na cestovný list (pass), ktorý na hlavnom kapitáňskom úrade alebo po okresoch u hlavného slúžnovského úradu si má zadovážiť.

\*

Blížšie vysvetlenie podá podrobný program, o ktorý sa treba hlásif tiež u veľk. pána Jozefa Škardu, prépošta v Sasváre.

**Kresťania kupujte len u kresťanov!**



## BESEDNICA.

### Poučné rozprávky.

#### I.

Peter Košovec práve sedel pri večery, keď volakto zaklopal na dvere chyže jeho. Nevedel si vysvetliť, kto ho môže znepokojovať tak neskoro. Klopanie sa ešte raz opakovalo.

— Voľno! — zavolať Košovec netrpezlivo a zvedavo hľadel na dvere, kto asi vstúpi dnu. Bola to Anna, manželka Andreja Kocára.

— Pochválen Pán Ježiš Kristus — pozdraví slušne gazdu.

— Na veky amen — bola odpoveď. — Vitajte suseda. Prejdite napred, tu k stolu.

Košovec vstal hore a núkal susedu so stolicou. Keď tá sadla, pýtal sa:

— Čo ste mi doniesli, susedka?

— Málo, veľmi málo — bola odpoveď. — Keby som sa pustila do reči, veru by som sa len žalovala.

— No, no! Už keď vy sa budete ponosovať, čo má robiť chudobný človek?

— Dajte pokoj bohatstvu susedko — poznamenala Kocárová smutným hlasom. — Veď to snáď celý svet vie, že mám príčinu, nie preto, žeby nemala čo jesť, ale že ten môj starý nenie taký človek, akým by mal byť. Však viete, tá korhelica...

— No, no, len nemalujte čerta na černejšie. Nebude to celkom tak, ako si to vy myslíte, veď sused Ondrej len kedy-tedy spraví seba dobrú vôľu. To mu teda ani nezávidíte.

— Ale prosím vás, nezastávajúte ho — odpovedala nahnevaná suseda. — Práve preto som prišla poprosiť vás, aby ste zajtrá dali pozor naňho, a hľa, vy ho ešte zastávajúte.

— Nič zlého som nepovedal. Tak som vyprával o susedovi, ako patrí sa o poriadnom človeku. Ale rozumejme sa. Vy susedka to chcete, aby zajtrá dával pozor na Ondrejka.

— Áno, áno, za to vás prosím sto krát. Viete, pôjde na jarmok do Ružovej a ostatnie samo sebou sa rozumie. Cesta vedie okolo krémy «Vypime si», a tú veru môj starý neobíde, čo by mal v sebe už až po krky. Pôjde ta a bude robiť taký lomoz, že dajú ho do novín. Hej, veď som ja len potrestaná žena!

— Nebojte sa suseda, budem pri ňom a dám pozor naňho — tšil Košovec Annu.

— Tak, tak, susedko môj milý. Aj Boh vás požehná za to, ak tak urobíte. Prosím vás, nenechajte ho na seba.

Žrebce bude viesť na jarmok, a Bože chráň, aby domov len polovicu peňazí doniesol. Teda susedko, ozaj spravíte, čo ste sľúbili?

— Istotne, istotne. Aj ja mám prácu v Ružovej.

— Tak teda spokojne budem spať, ináč by ja musela ísť s ním a to by bolo ešte horšie. Čo ja slabá žena? Teda dajte naňho dobrý pozor. Šťastlivú dobrú noc vám vinšujem — odoberala sa Anna.

— Spoločne aj vám — ďakoval Košovec.

Anna odišla a Peter zavrel dvere za ňou. Potom ale znovu dal sa do jedenia. Ale o nedlho pomýlil ho v tom vlastný brat jeho.

— Prišiel som sa opýtať, či pôjdeš na jarmok. Ak pôjdeš, pôjdeme spolu.

— Nevieť čo by si tam hľadal — odpovedal Peter mrzuto. — Však len nechceš predať ostatniu kravu tvoju? To ti radím, nehalabuš toľko hore-dolu, ale radšej daj sa do roboty.

— Blázon si bratu — odpovedal mladší brat, súc celý napajedený. — Čo nevieš, že aj Ondrej Kozár sa chystá do Ružovej, a keď ten ide, druhý človek nepotrebuje ani haliera, keď stretne sa s ním v kréme. Napijú sa pri dom aj dvadsiati, stačí mu. Nuž pomyslel som si, že lepšie bude, keď my vypijeme to, čo by mali druhí vypiť. Zostane to v rodine a druhí nech si kúpia. Či nenie tomu tak?

— Nenie tak! — odpovedal Peter.

— A prečo nie? Čo sa ti narobilo, veď inokedy nevyprával si tak.

— To sa stalo, že od zajtraška Ondrej Kocár bude inakším človekom, akým bol dosiaľ.

— Ba netrep! Prečo že by mal byť inakším?

— Lebo ja chcem! Jeho žena pred chvíľou bola tu a na mňa sverila muža. Teda jedná sa o moju statočnosť. Ja budem držať jeho mešťok a z toho nesmie vypadnúť ani koruna.

— Až je tak, to je dosť sprosté! Ja som myslel, že budeme mať hodý, a tu ho máš!

— Už teda nemáš príčiny, aby si šiel na jarmok. Choď domov a ľahni si.

Ale Jožo nešiel. Za čas mlčal, potom však ďalej pokračoval:

— A ozaj myslíš, že bude stáť volačo to tvoje vartovanie? Len nebudeš tónou jeho? Nejedol si bláznivé huby. Ak chceš vyliečiť Ondreja z nemoce jeho, to musíš ináč začať.

— Ináč? Ale ako? — pýtal sa Peter.

— Prišlo mi na um volačo — hovoril ďalej Jožo. — Ja vyliečim Ondreja tak istotne, ako že volám sa Jožo Košovec.

— Ale ty si lagan — smial sa Peter, až sa brucha chyťal. — Veď ty sám by si potreboval lekára s dobrou lieskovicou. Povedz pravdu, koľko korún a honov zeme prešmiklo sa cez tvoj hriean, ha?

— Práve preto viem, ako treba zaobchodiť s opilcom. Ak neveríš, spravme zajtrá próbu s Ondrejom.

— Akú próbu?

— Nastrašíme ho, ale tak, že zúži sa mu hrtan a nikdy viac neprešmekne sa cezeň ani len kvapky trúngu.

— Jožo, Jožo, zdá sa mi, že si rozum ztratil. Nesotil si si zase toho regálu? Nuž a ako že to chceš vykonať?

— Hja, bratu, to je moja vec. Ja prevediem všetko, ty len čušať budeš. Pristaneš?

— Nedbám, len nesprav dáku sprostosť.

— Vieš to bude taká múdra sprostosť — zasmial sa Jožo a šiel domov spať.

Na druhý deň ešte len svitalo, už bol Ondrej Kocár zchystaný. Priviazal žrebce ku šaragli, vliat do seba pohárik tej čertovice, zapálil si na drevienku a hnal do Ružovej. No žrebce boli na mieste. To je isté, že nepríde s nimi domov. Koňom veľmi dobre sa rozumel. Aj poznali ho široko-ďaleko. Kto chcel kúpiť od neho, ani sa nejednal veľmi, ale platil, tak že Ondrej na krátko skončil jarmok.

Tak pochodil aj dnes. Ledva že započal sa jarmok, už ho obstali kupci. Jedon na druhého nadhadzoval. Dlane plieskali, div neopuchla ruka Ondrejova. Kto dal najviac, toho boli žrebce. Strčil peniaze do meštoka a počal šikovať kone. Keď bol zchystaný len tolko povedal Petrovi Košovec, ktorý — aby nepomýlil sa v rozprávke — s ním šiel na jarmok a bol pri ňom cez celý čas:

— Nejedol som bláznivé huby — skrikol Kocár. Za to som prišiel na jarmok? Kedy že bude noc? To by bolo, aby sme si nešvaclí, čo len pol liter na tú radosť, že som mal dobrý jarmok.

— Áno, lenže z pol litra bývajú litre — hovoril Peter.

— Nuž a potom? Či sme nenie takí chlapi, že aj po litre zdržíme? Čez rok len päť ráz býva jarmok v Ružovej.

Peter krútil hlavou ale nepovedal nič. Načo aj? Iba čo by Ondreja darmo domázal. Tolko už vedel, že on ho veru nenapraví, darmo prisľúbil susede, že bude strážcom Ondrejovým. To bude koniec hračky, že docengajú sa oba.

Keď Ondrej Kocár zbadal zlú vôľu Košovca, nahneval sa a takto ho káral:

— Počuješ sused neňnevaj ma, lebo bouprisám tu fa nechám. Nevieť čo je s tebou, že si taký protivný. Nerob sa svätým! Ako keby ti uveril, že sa bojíš plného pohára.

— Prečo by sa bál — mrmlal Peter a škriabal sa za uchem.

— Tak čuš! Povedal som ti čo vykonám s tebou, ak ešte budeš kázeň robiť.

Nastalo ticho. Vysadli na voz, Ondrej šibol kone a jachali do krčmy. Prijdúc ta, opatrilí kone a potom zasedli si v krčme ku stolu.

(Pokračovanie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre  
«Krešťan»-a!**

## Upozornenie.

*Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámil zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.*

**Administrácia.**

## Krásny kalendár.

«Posol Svätého Antona, kalendár pre katol. Slovákov na rok 1905.» vyšiel z tlače a sa et. objednávateľom každý deň rozposiela. Tí, ktorí videli kalendár tento, s milým prekvapením vydávajú o ňom svedectvo to najlepšie. Kalendár tento skutočne zasluhuje všetkej pochvali. Chýrna tlačiareň «Stephaneum» vystavila ho ozaj umelecký. Papier jeho je fajný, nie hrubý ako podošva a predsa mocný. Barvy na obálke jeho sú tak fajn, čistunké a očiam tak milé, že to človeka až prekvapí. Tlačený je novými literami na stroch najlepších a tak akurátne, ako by každú tú litierku holúbky po jednej boli poukládaly. Na ňom nespátrite kriklavých tarkavých bariev; on skveje sa svojimi jemnými farbami a celým zovňajškom tak, ako nežná mladucha vo vkusnom odeve pred sobášom. Ešte aj tie oznamy sú bedlive a vkusne tlačené. Nezdá sa byť príliš hrubým, bo jeho papier je nie riedka onuca; a predsa jeho 128 veľkých strán obsahuje mnoho a mnoho potrebného pre kat. ľud čítania. I pre zábavku najdete v ňom rozprávky a žarty s obrázkami. Vôbec obrázky kalendára tohoto — je ich všetkých vyše tridsať — sú kumštovné, jaké len najdokonalejšia tlačiareň je vstave preukázať.

No a obsah kalendára tohoto tiež nebude mať hany. Sú v ňom mnohé zázraky Sv. Antona vypočítané a všeličo iného k úcte svätoantonskej patriaceho. Máte v ňom aj počasie na každý mesiac predpovedané, akým ho učení hvezdári dľa nebeských zjavov hádajú. Krome toho v jeho «storočnom prorokovi» predpovedá sa počasie a úroda na štyri čiastky roku. V «Kronike» sú opísané dejiny roku 1904. a tak aj vojna rusko-japonská, čo vo viacerých slovenských kalendároch chybuje, kdežto v tomto kalendári najdete aj pekné obrázky o tej vojne. O ľudovej strane, o spolkoch, o katolíckych školách atď., dočítate sa z neho všeličoho pekného.

Kto chcete si obstaráť takýto pekný kalendár, hláste sa oň čím skorej. Najmúdrejšie urobili tí, ktorí sobrali sa viacerí a objednali si razom viac kalendárov, lebo takto dostanú ho o veľa lacnejšie. Ceny kalendára sú: 1 výtisk 60 halierov, 12 výtiskov 6 korún, 50 výtiskov 18 korún. — Peniaze za kalendáre posielajte vopred, vtedy poštové trovy platíme si sami.

Jestli dakto objednal viac kalendárov a tieže zpredať nevie, *nechže nám ich čo najskôr pošle nazad na naše trovy*, lebo budú nám potrebné pre druhých, aby sme nemuseli dať tlačíť druhé z neho vydanie snád na zbyť, ak by nám odpredavači len pozde doposlali nerozpredané kalendáre.

Kto nemáte ešte kalendára, *neponáhľajte sa kupovať jarmočných kalendárov* — lebo tie veľa nestoja — ale nešanujte hlásiť sa o kalendár, čo vám tu odporúčame. Ešte pripomenieme, že riadni predplatelia noviniek «Posla Sv. Antona» obdržia kalendár za 20 kr., celkom novým predplatiteľom ale tých noviniek, ktorí dopyšú na ne celoročného predplatku dve koruny, pošleme kalendár ten úplne zdarma.

Všetky prihlasy a objednávky ráčte vždy takto adresovať:

«Posol Svätého Antona»

Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28.



## CHÝRNIK.

**Pápež Pius X. o vojne a o súboji.** Z Viedne sdeľujú, že hlavného redaktora viedeňského časopisu «Wiener Allgemeine Zeitung», dra Júliusa Szepsa prijal rímsky otec Pius X. 20. októbra na osobitnom výsluchu, z ktorej príležitosti pápež zmienil sa o rusko-japonskej vojne a o súboji a splnomocnil redaktora, aby tieto jeho mienky priniesol i na verejnosť. Hrozné udalosti vojny veľmi zarmútily pápeža.

— Veď to už nenie ani vojna, ale krveprelievanie — riekol pápež; potom ale hovoril, že to drží za nepochopiteľné, že celý civilisovaný svet so založenými rukami hľadí na hrozné divadlo a nezačne spoločnú akciu, aby sa vojna čím skôr skončila. Rímsky otec úfa, že Božská prozreteľnosť zachráni človečenstvo od ďalšieho krveprelievania a odvráti od neho vojnu.

Potom hovoril pápež o súboji: «Mojim presvedčením je, že súboj je v každom ohľade hlúpa, nerozumná vec, ktorú možno bolo ešte volajako porozumeť v stredoveku, dnes už ale nemá žiadneho základu. Každý musí uznať, že súboj už dnešnému času nezodpovedá. Je pravda, že terajšie zákony sú nenie dostatočné, aby obránili česť a preto by sme mali energičné zákony vyniesť, ktoré by opravdu boli ochrancami cti. To je tiež nemožná vec, aby zbraň bola sudcom, lebo zbraň je hluchá a slepá, veď koľkokrát sa stane, že ten, ktorý má pravdu a ide na súboj, padne mu v obeť. Potrebné sú také zákony, ktoré by viazaly urážajúceho človeka, aby dokázal svoje pomlvy — čo terajšie zákony v mnohých pádoch nedovolia — a jestli urážajúci pomlvy nevie dokázať, mali by ho veľmi prísne potrestať.»

### Nová obrovská socha na veľchráme sv. Petra.

Z Rímu oznamujú: Na baziliku sv. Petra po tieto dni položili obrovskú mramorovú sochu sv. Jána Krstiteľa spolu i s pobočnými postavami. Mohutnú sochu fahali pomaly skripcami na strechu veľchrámu, kde ju položili vedľa sochy sv. Filipa. Ťažkú prácu museli dvakrát zastaviť, lebo sa báli, že jedno rameno sochy zapre sa do vyčnievajúcich balkónov. Keď socha stála už na mieste, divajúce sa obecenstvo dalo výraz svojej radosti hlučným potleskom.

**Domáci večierok** slovenského spolku v Pešťbudine bude v sobotu 12. novembra, v hostinci «József főherczegszálloda» (VIII. Baross-tér 2. sz.) Programm rozmanitý a veselý: Rečenie. — Humoristický monolog. — Kuplety. — Divadelné predstavenie Čechovovej jednoaktovky: Pytačky. — Humoristické výstupy atď. atď. Voľná zábava. Začiatok presne večer o pol 9. hodine. Vstup zdarma.

### Zákernický útok na policajného kapitána.

Z Kecskemétu sdeľujú: Čizmár Alexander Csoó viackrát uchádzal sa o licenciu na výmer nápojov. Policajný kapitán Béla Vámos, ktorý bol volakedy krajinským vyslancom, licenciu Csoóvi dať nechcel, lebo sa dozvedel, že čizmár vedie nemravný život. Spustlý človek na to odhodlal sa, že sa na policajnom kapitánovi vypomstí. Šiel sa potúžiť do krčmy a potom striehol na Vámosa. Keď sa s ním stretol, vyňal z vaku revolver a strelil do kapitána. I po druhý raz chcel vystreliť, ale policajný kapitán vyrval mu pomocou pravotárskeho praktikanta Ludvika Szabóva z ruky revolver a tak vyhol nebezpečie. Vámosa netrafil ani jeden výstrel. Čizmára Csoóva zatkli do väzenia polície.

**Oheň v hlavnom meste.** Nebezpečný oheň vypuknul po tieto dni v hlavnom meste na Hadovom námestí v takzvanom Parížskom dome, v ktorom sa nachádza viac obchodov. V obchode Márie Kaulickovej na šnorovačky chytila sa jedna skryňa s tovarom. Obchod tento delí od sklepu Heleny Éderovej na módný tovar iba jedna tenká stena z dosák. Zamestnanci začali oheň ihneď dusiť, no oheň sa rýchlo širil a za pár minút prehorela aj stena z dosák. Na to zamestnanci so strachom ušli a obyvatelia domu sa veľmi naľakali, lebo celý dom naplnil dym. Keď došli ku požiaru ohňohasičovia VIII. a IX. okresu, už zhorely obidva obchody. Hasičovia vtedy snažili sa ochrániť susedný Gruberov obchod, v ktorom je nakopené veľa výbušných látok. Obyvatelia domu kričali čez okná o pomoc, lebo sa báli sísť dolu schodmi. Dve staršie ženské ohňohasičovia aj sniesli dolu čez okno. Nebezpečný oheň podarilo sa po krátkej, ale namáhavej práci udusiť a tak bol koniec i všeobecnému strachu. Má sa za to, že oheň povstal tak, že sa na kachliach rozžeravela rúra, od ktorej sa potom chytila skryňa s tovarom.

**Otrávení svadobníci.** Z Benátok oznamujú: Minulé dni nastolili na jednom veselí svadobníkom arsenikumom otrávený ligér. Mladoženich s nevestou a asi štyridsať hosťov nebezpečne onezdravelo. Pre zločin zaviedli prísne vyšetrovanie, aby zistili, prečo chceli svadobníkov otráviť.



Japonci bombardujú ruské leženia.

### Vyzvanie k velebným pánom oltárnym bratom.

Nížepodpísaný obstaral osobitný odtisk modlitby «Verím Boha mojeho živého...» doslovne dľa najnovšieho vydania svätovojtešského «Čítania a Evanj.» s označenými prestávkami, s veľkými písmenami a fraktúrou, aby sa aj tam, kde vyznanie toto viery, nádeje a lásky ešte kňaz po kázni unavený odriekať musí, zaviesť mohol ten nasledovania hodný zvyk, aby to všetok ľud pomaly, rozjímavave odriekal. Pripojil som ešte *fonetickým pravopisom* a veľkou latinkou tlačené antifony: Asperges me..., Vidi aquam..., Tantum ergo..., Genitori... tiež aj antifony Panny Marie po popoludňajších službách Božích predpísané. Cieľu primerane a úhľadne vystavené toto tlačívko zasluhuje čo najširšieho rozšírenia po našich slovenských farnosťach. Strán má 8, formát taký, že sa aj do menších modlitebných knižiek vmestí. 100 kusov za 4 koruny, franko zasiela patričným na požiadanie dolupodpísaný, alebo knihtačiarň Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy). Karol A. *Medvecký*, správca fary. Brehy, posledná pošta Ujbánya (tekovská stol.)

**Do Mandžurie pešo.** Z Moskvy sdeľujú: Jeden tunajší, veľmi rozšírený poloúradný časopis píše o východno-asiatickej vojne podáva zaujímavý návrh. Časopis sdeľuje, že už i počiatkom vojny odporúčal, aby ruských vojakov poslali na ďaleké bojište pešo, pretože toto najlepšie zodpovedá prírode Rusov. Ďalekú cestu by boli vojaci za tristo dní celkom istotne prekonal. Keby hneď, ako vypukla vojna, boli poslali do Mandžurie pol miliona mužov a na železnici muníciu, kanóny a potravné články, vojaci by boli asi o tomto čase došli do Východnej Asie a vtedy — píše ruský časopis — ináč by sme sa mohli vyprávať s nepriateľom. Dľa pisateľa tohto názoru zaujímavého článku plán by mohli ešte i teraz uskutočniť. Ruský vojak vydrží hocjakú krutú a strašnú zimu a len čerstvejší by prišiel na bojište.

**Pre spišsko staroveských pohorelcoch** poslali ku mne teraz svoje milodary: Braterstvo sv. Ruženca z Košíc 30 korún 40 halierov; Jánova Nováková z Košíc 4 koruny; Štefan Hattyár, vo Veľkom-Borovom (lipt. st.) 2 koruny; Anton Sperlágh z Jablonky (Orava) 2 koruny; Ján Stank z Viedňa 3 kor.; Ján Pataky, farár z Kacvína (Spiš) 4 koruny.

Všetkým týmto našim dobrodincom nech sám dobrotivý Pán Boh odplatí a vynahradí tisícnásobne.

*Jakub Bohinský, r. kat. farár.*



## HOSPODÁRSTVO.

### O dochovávaní dobytky.

(Pokračovanie).

Prvý pokrm mladého statku je mlieko, v ňom všetky látky nachádzajú sa, ktoré potrebné sú k zrostu, lenže mlieko musí byť dobré. Ustavične nemôžeme na mlieku držať mladí statok, lebo po istom čase odlúčiť musíme ho od matere. Vtedy lebo v maštali, lebo na pašienke budeme ho kŕmiť. Na dobrej pašienke najľahšie dochováme statok. Veľmi obanujú té obce to nerozumné hospodárenie, že pašienky podelily a z orali. Na pašienke netreba kŕm kosť, rezať, miešať atď., lebo lichva sama najde ju. Pohybuje sa pritom, od čoho mocnie, bude obratná a zdravá. Hospodár nech sa na to usiluje, aby statok svoj, čím viac mohol držať na pašienke, a len vtedy nech dohrádza kŕm z humna a zo sýpky, keď na pašienke nenajdu viac dostatočnej. Preto hovoríme pri každej takejto príležitosti, že pri držaní statku potrebné sú pašienky, a tak nie porať, ale opatrovať treba ich.

Pašienky sú mnohonásobné. Sú také, ktoré nie ľudia zhotovili. Tieto sú prirodzené pašienky. Medzi tieto patria: trávniky, horské, vrchové, na močarýnách nachodiace. Najcennejšie sú prapažite. Horské pašienky len vtedy majú hodnotu, jak stromy nestoja na nich husto. Mokré pašienky nie sú zdravé. Na nich statok ľahko ochorie.

Veľká chyba hospodárov, že žiadnu starosť nemajú o pašienky. Neopatrojú ich, ba ani sa len neobzrú nane, ačpráve opatera nie je spojená s veľkou prácou a s výdavkami. Najmä z toho pozostáva, že rozhádzeme krtince, vykopáme škodlivú burynu, a kde redne tráva, pred jarným bráňením, zasejeme tam bielu datelinu a semeno vzáctnej trávi. Mokré pašienky s tým zmeníme na užitočné, jestli vodu zpusťme z nich, t. j. vysušme ich.

Ale ani tá najlepšia pašienka nestojí mnoho, jak blízko nej nenie potok alebo studňa, kde statok uhasí smäd svoj. V lete veľa vody žiada statok, a jak nedostane z nej do sýtosti, bude mu to na škodu. Na pašienke majú byť aj stromy, v ich tóni najde odpočinok statok

**Kto na svoj majetok** záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarhách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$ , 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-tové požičky bez všetkého zúhnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

najmä čez poludnie, keď je páľivosť. Má byť na nej aj podstrešie, aby statok tam našiel útulok, keď dážď prší.

Nenie ľahká vec rozumne užívať obecné pašienky, lebo medzi hospodármi je obyčajne veľa hlavatých, neučených, sporných a neporiadnych ľudí. Medzi týmito treba držať poriadok, čo len tam sa podari, kde rychtár s predstavenstvom prísne prevede poľnohospodársky zákon (1894. XII.) To jest: vyznačí pašienku pre husy; potom tú, na ktorej pásť bude sa mladý statok; tak podobne kone a rožný dobytok. Jak má obec veľkú pašienku, tak vyznačí osobitne pre ovce a pre ošípané. Jak je pašienka malá, na tú len mladý statok dovoľí vyhánať, a rozkáže, aby žrebce na obhradenom mieste pásly sa.

Na jar nech nevyháňajú hospodári zavčasu. Predstavenstvo len vtedy nech dovoľí, keď lichva má sa z čoho nažrať. Nech zabráni vyhánať na malú pašienku mnoho statku, tak podobne nedovoľí pásť v mokrom čase. Pastierom prísne naloží ako majú pásť. Povinnosťou jejich je kántrif burynu, trus a krtince rozhadzovať.

Že aká pašienka je dostatočná statku, tá závisí od dobroty (jakosti) jej. Keď gazda všetek statok svoj len na jednu pašienku vyháňa, tak nech spase ju najprv s rožným dobytkom, potom s koňmi, naposledy s ovciami.

Stará pravda, že «hospodár žaluje sa, a nie bez príčiny.» Ponosuje sa pre slabú úrodu. Koncom zimy vzdychá, že nemá čo dať lichve, nenie kŕme. A vskutku! Preto nemá takú úrodu akú potreboval by, lebo nemá dostatočnej kŕme. Toto je základ rozumného hospodárenia. Kŕm, ako vieme, je rozličná. Veľmi dobre činí hospodár, keď dorába čím viac zelenej kŕme, lebo s ňou dohradí to, čo statok nenajde v lete na vyschnutých pašienkach. a v jeseni, dobre vykŕmený vžene do maštale. Takáto zelená kŕm je jásenná raž. Seje sa čisto alebo s jačmeňom, s ladičkom ba aj s hrachom miešano. Mnoho dáva, a možno ho zavčasu kosí, tak že do strniska, jestli ho včas pooreme, ešte siaľ budeme.

(Pokračovanie nasleduje.)

\*\*\*

#### Ako a čím zimovať náš dobytok?

Všeobecná je bieda o krm. Nepočuť iného, iba beďákania: ako vyzimujem moje voly, moje kravy a ovce. Ceny krmu sú už skoro rovné s potravnými článkami, ba tieže prevyšujú. Metrický cent slamy ovsenej stojí 4 zl., kdežto repa, švábka stojí len 2—2.50 zl. Sena nedostať, ďateliny, viky nekúpiš ani za zlato. Šťastlivý je ten, ktorý je nie odkázaný kupovať krm pre statok. Statok z ceny klesol skoro na nullu, čo ho daruješ, nechcú ho. Ceny potravných článkov začaly rásť a stúpať tak, že im len piad chybovala, že nodosiahly až do neba. Ale to nešlo našim hlboko cteným vlastencom-židom. Tu prihamovali ich potravné spolky; keď židia zdvihli cenu článkov, svet hrnul sa do spolkov, kde i taký prišiel ta kupovať, čo za deci horkého, rozolíšu od žida mu podaného, bol by spolk a spolkárov na kríž obesil. Som presvedčený, že keď by neboly spolky, tak v tento neúrodný rok my by sme

museli draho platiť chlieb, bo to je zrejmé, že len potravným spolkom ďakovať môžeme, že židovskí kupci sa poznovu vrátili ku predošlým cenám článkov, bo konkurenciu so spolkami vydržať nemohli. Vidiš ty ľudu, čo je spolok! Je to hamovník, aby ceny potravín do neba nevyrástli. Keď by ich nebolo a išiel by si sa v tento biedny rok prosiť pánom veľkomožným z pokolenia Áronovho, aby ti len predali tej múky, hrachu, fazule, čo i za drahé peniaze, beda by ti bolo, keď by si ho urazil, zahynieš od hladu. Kde niet kresťanského sklepu, tam diktujú ti nekresťani, aký drahý máš jiesť chlieb; kde ale jest spolok, ten diktuje, aký má byť lacný chlieb.

Svet si vydýchnuť troška pred biedou, keď vykopal krumpke (zemiaky). Tých sa pomerne urodilo dost, čoho následok bol, že ceny múky padly o 1 korunu dolu. Pán Boh v ostatnú hodinu urobil zázrak; za tri týždne ako prišiel dážď, krumpke ešte hrach malé zrobily sa na riadnu veľkosť a dost dobre, ba na niektorých miestach až príliš hojne platili.

Keď si pozremo to pominulé leto, horúce s páľivým slnkom, vidíme, že my sme najmizernejší tvor, od jedného dažďa závisíme v otázke chlebovej: čo budeme jiesť a čím sa zaodievať. Dážď rozkázať si nemôže nikto, ani minister, ako voličom úradníckym na koho majú hlasovať. Zrobiť ho nemôže ani najmúdrejší neznaoh, ktorý pre múdrosť svoju zapiera, odhadzuje Boha, mysliac si, že mu je nie potrebný. Dážď odhlasovať nemôže parlament, žiaden snem, ako výdavky na kanóny, ako daň a iné veci. Dážď len prosiť musí i ten najmocnejší minister tak ako sedliak. Čím viac nechcelo pršať pominulé leto, tým viac sa ozývaly prosby k nebu, aby pršalo, ale prosby neboly vyslyšané. Tak sa zdá, že Pán Boh ľudí nemôže ľahším spôsobom prinavrátiť ku sebe, leda hladom. I márnotrpný syn len vtedy vyhľadal otca svojho, keď ho dopálil hlad. tak ľudia len vtedy pamätajú na Boha, keď miesto koláča má korbáč v ruke.

Následkom veľkej suchoty pašienky vyschly, vyschly studnice, ba celé potoky, tak že mnohé obce nemaly ani vody, tu vedely, čo to znamená, čo Jeremiáš v žalmoch povedal: «Vodu pijeme za peniaze».

Ako že sa pomáhalo ľudu? Kto čítal noviny, vie, aké nariadenia vydala vláda, že dovolila pri prisnom dozore listie sbierať v košatých ärárskech horách, čo tolko znamená, že ak odlomíš hrubší konár, platiš biršág. Toto maťo význam len tam, kde jest buková, dubová hora, aké sú na Dolniakoch, ale u nás nemalo to významu. Ľudia nevzali z toho na Horniakoch žiadon úžitok. Ďalej dovolili pásť po ärárskech horách bez škody. A z tohoto by bol už ďaky osov býval, lebo na Horniakoch jest mnoho ärárskech hôr, ale ľudia keď sa uchádzali o pasenie, odpoveď dostali, že niet takých hôr. Často dostaly takú odpoveď obce ľudácke, kde ale pásli to obanovali, bo za pričinenu škodu platili biršágom 1 kor. od hoväda a völa im odišla. Jelene a kadeaká divá zver môže celé stromy ärárske zkaziť, ale keď ti krava obžerie stromok, tak ti potom beda, vezmú ti ju celú na biršág. Diviaky v ärárskech korách sa zdržujúce môžu ti popreryvať celú ľuku,

nedostaneš náhrady; id' ich len plašiť, zaplatíš, že ti vôľa odíde, a keď napasie sa ti v siatine komorských hôr krava, platíš biršág ako na to treba.

Nie listia sbierať by bol mal dovolíť ärář na Horniakoch, ale *vykášať* trávy, ktoré zadúšajú vysadené stromky a s týmbo by sa bolo ľudu pomohlo ale nie s listim. Vidieť to bolo tu i tu, ale pre veľkú robotu to seno si sami ľudia drahšie kúpili, ako hotové, bo dali z tretiny vykášať, usušiť a doviesť, z krkolomných miest, tak, že za tú robotu by bol kúpil dvarazy tolko.

Takto sa postarala vláda napraviť to, čo dážd' žiadany zlého urobil.

Ostatne ale čo urobila vláda ku napraveniu nedostatku krmu, že dala lacný prívoz na «štátnu» slamu (bo tak menujú ju ľudia, slamu čo úrad slúžnovský objednal), potom že vydala spis v maďarskej reči: «Házi állataink idei teletetése. Terajšie prezimovanie nášého dobytká.» Spisok bol by užitočný, keď by bol vyšiel v každej reči krajiny. Len to má chybu, že zväčša poľahuje sa na pomery dolniacke, pomery horného vidieka neberie do ohľadu. Udáva rady viac pre dolnozemskej hospodárov ako pre nás. Vidiac to, že na našich hornatých krajoch rastú inšie náhradné krmné potraviny, ako na Dolniakoch, nuž čo slúžiť by malo i nám ku osohu to vyučovanie z tej knižky, čo ale nie, to dávam zo zkúsenosti gazdom rady, ako majú svoj statok chovať, čím nedostatok krmu nahrádzať.

Robím to z toho presvedčenia, že svojou radou poslúžim mnohým, že mi ďakovať budú za ňu.

Prvá regula v tomto biednom roku pri kŕmení dobytká nech je sporovanie s kŕmom. Rozumiem nie také, žeby málo dal statku žrať, ale také, žeby ho neroztrúsil či po dvore, či po maštali, aby ho nedal statku rozvláčať, nohami šliapať. Aký len krm má, nech ho šanuje a pripravuje statku tak, aby bol chutný, aby ho statok s chuťou žral, bárs je i planý. Ako sa to stane, udám nižej. Potom aby sa postaral o náhradné krmné články, ktoré by sa mali miešať do slamy. Dobrý statok kŕmiť sa musí sečkou, bo len do sečky sa môže pridávať náhradný krm. Gazda pri kŕmení nech sa nespolieha na čelaď, abo na deti, ktoré mu krm veru nebudú nikdy šanovať, ale rozvláčovať.

Také náhradné krmivá sú listia so stromu, smrečina a jedlina, t. j. zelené ratolesti zo smrečiny a z jedle. Ďalej tenké konáriky bukové, rakytové, vrbínové, slovom konáriky z košatých stromov.

Už minister vyzval na sbieranie listia. Listia kým sa na zeleno sbiera a usuší, žerú radi ovce, kozy; áno pomiešané so sečkou aj statok. Môže sa nazbierať i listia oprchnuté žlté, nie čierne. Toto keď sa usuší a poreže do sečky a nakvasí, zozerie statok. Suší sa tak, že pod strechu pokladú sa žrde a na ne sa nasype, aby vyschlo, viac razy sa prehrnie aby nezchnilo. Sbíerať sa musia za suchého času.

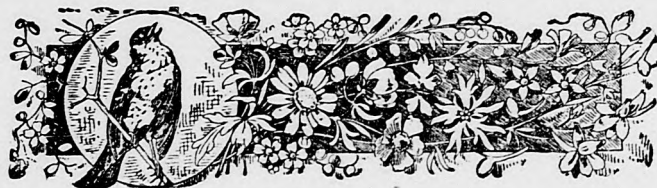
Každý spozoroval, že statok na strome malé konáriky obžiera, zvlášte na košatých stromoch. Sám ukazuje, že i s tým sa môže kŕmiť. Konáriky nesmú byť hrubšie

ako slama a musia byť do sečky narezané a kvasené so sečkou. Uschnuté konáriky statok nezozuje. V zime, keď máme čas, nasbíerame ich vždy na týždeň. Aby šikovne šla robota, striháme ich nožnicami, buď obyčajnými abo zahradníckymi. Potom aby neuschly, položíme ich do vody. Keď ideme rezať sečku, miešame ich do slamy a režeme. Pravda, dá sa to len na mašine rezať. Konáriky z košatých stromov sú skoro takej záživnosti, ako jarnia slama. Miešanina nesmie pomer prevýšiť jednej tretiny, t. j. dve sečky a jednu konárikov. Kým statok na to privikne, miešajme menej. Smrečina a jedlina tiež dá sa upotrebiť. Berme zelené haluzie z mladých stromov a oklesňujeme len ako slama hrubé konáriky a tiež porezané miešajme so sečkou a sečku potom zakvasiť ako kapustu.

Vňať zo švábky tiež radi žerú usušenú a porezanú so sečkou. To už každý zkusil. A veru teraz si jej mohol každý aspoň za voz nasušiť. Vňať bola zelená až do mrazov. Opatrný gazda to urobí i vtedy, keď jest krmu dosť, tým viac teraz, kde chybuje, bo sám som zkusil, že dobytok so suchou vňaťou narezanú sečku tak rád zozerie ako s trojkou.

Na Horniakoch bolo kapusty dost. Zostalo mnoho iistia, ktoré škoda na zeleno skrmiť, ale má sa porezať na mašine a natlačiť do sudov, na polievanie sečky sa vytečne hodí a najmä na kvasenie sečky.

(Dokončenie nasleduje.)



## DOPISY.

Z Forbašova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Vel actený Pán Redaktor!*

Ráčeťe byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krešťane» uverejniť.

Nedávno som bol písal o tom, že jak dobrého horlivého, dľa srdca Kristovho kňaza máme za administrátora fáry našej Gúazdanskej.

Dnes chcem jeden skutok spomenúť, ktorý je spomenutia hodný, asice: tento náš milý, mladý kňaz Ján Sterbák začína tak starostlivý byť, že o všetko stará sa, ešte aj o mrtvých. Pred 8. rokmi zomrel nám náhle pán farár Josef Gallasz. Bol to tiež kňaz horlivý. Zomrel náhle. Neostalo po ňom nič. Osem rokov ležal v tmavom, tichom hrobe, tak, že ešte ani len drevený kríž nestal na hrobe jeho. Terajší náš pán administrátor Ján Sterbák mal aj o to starosť. Nashromaždil 120 korún a tomuto zosnulému krásny pomník dal postaviť. Pomník vyhotovený je z kamenárni grófa Zamoyského, od ktorého tiež niečo vyprosil, totižto celý pomník dostal za 60 korún, ináč by ten pomník bol 100 korún stál.

Nech Pán Boh aj tento skutok jeho hojne odplatí! Zosnulý náš farár ale nech oroduje za svojich veriacich u Boha. Každý fare takého duchovného otea prajeme, ako my máme. Bár by sme čím skorej mohli povedať, že je našim nie administrátorom, ale farárom.

Jedon Forbašan.

\*\*\*

Dubova pri Častej (prešp. st.)

*Prevelebný Pán Redaktor!*

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krestane».

Dňa 26. októbra sme volili v Častej dvoch stoličných výborníkov. Niektoré okolnosti volby zaslúžia, aby som ich uverejnil. S povďačnosťou a s pochvalou spomínam mojich privržencov, nie sice preto, že boli moji, ale preto, že jedine z oduševnenia pri ľudovej zástave si zastali a mňa, trebárs som nikomu ani len haliera nesľúbil ani nedal, s veľkou väčšinou hlasov zvolili. Ozaj šlachetné slovenské duše! Keď som im po voľbe niečo chcel dať, uvrhli to na dobrý cieľ, určili sirotám a kázali poslať nášmu ústavu. Sláva takýmto ľudakom! Keby podobne smýšľal každý volič, čoskoro by nám zasvitnul deň očakávanej blaženosti.

Ale žiaľ! mnohí voličia si ešte vždy nevedia a či nechcú uctiť svoje dôležité a krásne volebné právo; dajú sa sviest a pomýliť, nedbajú a nechápu, že lachkomyseľným votizovaním sebe, svojím deťom, ba i celému národu škodia — hrob chystajú. Potom ako keby nebolo žiadného porozumenia medzi svojťou a žiadnej sústrojnosti.

Či nemohol byť ešte aj druhý ľudový zástupca vyvolený? P. Brunovský je človek náš. O p. Adamcovi sme nevedeli, ktorá bije. Škoda! Viacerí z tých, ktorí včul za ním išli, nepravne nám ho boli olíčili — a či on sa prajne zmienil? Aj pán Hrdina je človek sympatičný, vlúdny a menej liberálny. No vyvolili si ľudia p. Nagya, notára z Pudmeric. Proti jeho osobe nemám nič, mne neublížil ani mak, ale jeho programm ma mrzí. Pudmericania! nesmierne sa Vám čudujem. Nedávno ešte ste sa hýbali proti p. Nagyovi, vrchy a hory ste mi snášali naňho — a teraz ste sa utiahli, ba nejedon z Vás si ho volil. Teším sa, ak ste sa vtedy mýlili a i mňa omýlili. — Vistučania, Vám čože mám povedať. Pravdu? Snáď by Vás to velice bolelo! Kedy sa už zobudíte, spamätáte? — Častovania mnohí majúce volbište pod nosom, si ho nevsimli; sedeli doma, ako aj pri predošlej ablegátskej voľbe čakajúce pečené holuby — do huby. Takýmto už či z Častej, či z inokade privolávam: za našich časov, keď za tie mnohé farchy, ktoré znášate iba pri voľbách sa smiete kedy-tedy ozvať, a keď len skrz voľby môžete umožniť lepšiu budúcnosť, vlyvať na verejnosť a stáť, ne-nie malou nerozumnosťou lapeť pri peci a neisť hlasovať. Trochu je to aj hanba, keď maličká Dubová a Štefanová rozhoduje pri voľbe v okrese, v ktorom sú tri veľké obce. — Ináčerozumte ma zle; nie urážať, lež budiť a poučiť som chcel ten dobrý, ale politický zaostalý ľud. S Bohom!

Dr. Jantausch, farár.

## Odkazy redakcie.

**Do pozornosti všetkým:** Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

**V cudzozemsku bydliačim odberateľom našim,** dávame týmto na vedomie, že predplatná cena do Prajska je 6 korún a do Ameriky 8 korún.

**Mládenec v B.** Takým písmom sa tlačiť nemôže. Ostatne, netrúpte sa s takými vecmi, škoda času a unovania.

**M. K. v S.** Pre časté verejné karhanie môže mať aj zlý následok. V tom ohľade treba aj doma pracovať, a k tomu je každý oprávnený.

**K. J. 273.** Otázne knihy u nás nenie k dostaniu.

**M. M. v S.** Nie veru, na minulý rok neráčite mať zaplatené.

**K. J. v Boleraze.** Nie, nemýlime sa: tak, ako ste udali (65), posielame Vám písanou obálkou.

**Viac j občanov.** Vrechnosť vám to predstavenie istotne povolí. Lebo že by «Pasáčka Lurdská» bolo «vysmievaním a znevažovaným náboženstva», to len blázon alebo ožran môže povedať. Tu v Pešti by za takú múdrosť zaraz odpravili patričného do blázincea. Keď po všetkých krémách židovských ochotne dovoľuje sa českým komediantom prednášať česko-národné hry, tedy aj Panne Marii sa musí uznávať tolko práva, aby sme ju v tejto marianskej krajine bez prekážky smeli čtiť. — Radíme vám však, aby ste napozatým pridali vždy k programmu aj «Hazádnak», alebo «Isten áldd meg» alebo aj «Kossuth Lajos azt izente».

**M. R. Kefermarkt.** Tá «Pomocná Pokladnica» je ústav štátny, ale je dobrý. Lenže ústav tento je len pre poľnohospodárskych robotníkov, teda: pre bírešov, pre sluhov atď. — Robotníci po fabrikách, alebo nádenníci a vôbec všetci, ktorý nepracujú pri hospodárstve dakto-reho zemepána, nemôžu byť členami tej pomocnej pokladnice, a tak ani vy nie.

**A. E. v K.** Adresa, na ktorú sa pýtate je: Keresztény Szövetkezetek Országos Központja, Budapest, VIII., Baross-utca, alebo druhá: Hangya, Szövetkezeti Központ, Budapest, VIII., Baross-utca. Žiadajte si od oboch týchto ústavov cenníky.

**A. Solivajc. Z. R.** My sme vám dobre adressovali, nevieme čo sa mohlo stať, že ste list náš neobdržali. Akonáhle stihneme, pošleme vám list rekommandovaný, len nevieme či postačí adresa: A. Solivajc, Zólyom-Radvány, ako ju vy udávate.

**M. Mikolaj.** V slovenčine takej knižky niet; ale obráťte sa na Karol Salva, knihkupec, Liptó-Rózsahegy, a odpíšte mu nápis tej nemeckej knižky i doložte, že by ste si priali práve takú knižku v reči českej a on vám ju istotne obstará.

**Grécko-katolíik.** Pýtate sa, zdá-liž v kalendári: «Posol Sv. Antona» nachodí sa aj časť kalendárska o cirkevnom roku a sviatkoch grécko-katolíikov? Odpovedáme:

áno, aj grécko-katolícky kalendár je v ňom, a to akurát, taktiež aj kalendár pre evanjelikov.

**Do Oravy a Liptova.** Počúvame, že u vás nepoznajú iných kalendárov ako tie, ktoré jeden Nemeč v Prahe vydáva pre Slovákov za lacný groš. Kalendáre tie rozpredávajú tam židiská na jarmakoch, ale z takých sprostých kalendárov nemá ľud žiadneho osohu, osoh majú z neho len židáci a ten pražský nemeč. Nuž a či sú Slováci tak mizerní, že by boli odkázaní na sprosté židovské kalendáre zo zahraničia? Cudzí človek-kšeftár nikdy nenie vstave podať vám taký kalendár, aký vy potrebujete, lebo vás ani nepozná, o vás sa nestarí, len o vaše peniaze. To kšeftovanie židov s tými pražskými kalendármi usilujeme sa prekaziť; máme my tu doma kalendárov dobrých nadostač, cudzích nepotrebujeme, tak ako ani my nevtierame sa s našimi kalendármi za zahraničie.

**Dedinský hasič.** Daktorí ešte vždy žiadajú od nás knižku: «Dedinský hasič. Upovedomujeme všetkých, že táto knižka sa u nás už nenachádza, ale kúpil ju možno vo všetkých kníhkupectvách známejších.

**Upozornenie.** Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

\*\*\*

**Ku drahote životných prostriedkov.** Zrastanie skoro všetkých prostriedkov životných všestranne k tomu núti gazdiny, aby na zamedzenie výdavkov myslely. Silná «Kathreiner Kneipp sladová káva» je dobrej chuti a pri deťoch tvorí krv a príjemno ich sytí. Kto chce dobrú kávu piť a pri tom šporovať, nech potrebuje len pôvodnú kávu Kathreineru v známých bálíkoch pôvodných. Čo sa otvoreného merá a predáva neni nikdy Kathreiner, na čo zvlášte upozorňujeme ctené gazdiny. Nepatrne vyšší výdavok, mnohonásobne sa im nahradí, pretože len pôvodne Kathreinerová káva je skutočne lacná.

### Spisy redakcii zaslané.

**Pieseň o Hore Levočskej.** Túto pieseň složil a vydal vp. Štefan Hattyár, adm. vo V. Borove, o. p. Hutty, liptovská stolica. — Jeden obraz znárodňuje nám kostol na tejže Hore Levočskej stavať sa majúci. Slohu bude getického. Bude stáť 165 tisíc korún. Asi o dva roky započne sa stavanie kostola. — Druhý obraz predstavuje nám sochu milostivej, zázračnej Matky Božej levočskej, ktorážto socha je skoro 700-ročná, a jako obraz ukazuje, krásna. Nachodí sa v starom kostoliku na zázračnej Hore Levočskej.

Hore spomenutú pieseň od jej pôvodcu sme obdržali a vrele ju každému mariánskému pútnikovi odporúčame. Názov piesne je: *Tužba prebl. Panny Marie levočskej*. Cieľ piesne je: pohnúť a povzbudiť k milodarom levočských pútnikov, aby nový kostol na Hore levočskej čím skorej vystaviť sa mohol. Pieseň je od cirkevnej vrchnosti spišskej potvrdená. Nápev jej je veľmi milý, túžby plný, dojímavý. Tlač zreteľná, veľkými švabachami tlačená. Túto novú pieseň už i preto odporúčame, pretože *zvyšpríjem* pri odpredaji tejto piesne obsiahnutý na *tenže nový kostol obrátený bude*. Pri každých tisíc kusoch 40 korún zostane pre kostol. Od júni bežiaceho roku 11 tisíc kusov jej vyšlo z tlače. *Jeden kus* (8 strán, 2 obrázky, nápev) len 6 hal. stojí. *Objednať možno len 50 a vyše kusov*. (Menej neoddá sa pre poštové porto.) Velebnému duchovenstvu, cteným organistom a učiteľom, ružencovým spolkom, slovom ctiteľom mariánskym vrele odporúčame túto krásnu novú pieseň. — *Dostať ju možno u Štefana Hattyára, adm., Borove o. p. Hutty, liptovská stolica*.

### Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.  
*Pšenica*: tiská K 09 75—10 25, peštianska K 09 70—10 05, belehradská K. 09 65—10 10, banátska (77 kilogramová) K. 09 55—10 05. — *Raž*: K. 7 30—7 50. — *Jačmeň* na krm K. 7 35—7 55. — *Ovos*: prvotriedny 7 10—7 35, druhotriedny 6 95—7 10. — *Kukurica*: K. 7 35—7 50. — *Repica*: K. 11 50—12 00. — *Prosó*: K. ————

#### Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15 40	15 10	14 70	14 20	13 80	13 50	13 00
			č. 7	7 1/2	8		
			K. 12 50	11 10	6 90		

**Otruby**: K. 5 80, hrubé K. 5 80.

**Strova**: Veľký biely bôb: K. 10 75—11 00, tmavý K. 9 00—8 50, drobný K. 10 50—12 00, tarkavý K. ——. **Hrach**: K. 19—13 00. — **Šošovica** veľká čistá K. 14 00—15 00. — **Konopné semä**: K. 9 00—10 00. — **Lanové semä**: prima K. 9 00—9 50. — **Rasca**: K. 28 00—29 00. — **Mak**: sivý K. 27 50—28 00, modrý K. 27 00—28 00. — **Ladník**: K. 7 00 do 7 50. Všetko 50 kilogr.

**Koloniálny tovar**: **Cukor** rafinovaný K. 80 00—80 50, kockový K. 81 50—82 00, kandis biely K. 82 00, žltý K. 79 00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

**Petrolej**: americký (\*) vo veľkom prima K. 44 50 ruský (\*\*\*) K. 42 00 za 50 klgr.

**Lekvár**: srbský (1904) K. 10 00—12 25, slavonský (1904) K. 00 00—00 00 za 50 kilogr.

**Slivy**: bosenské (100 kusové) K. 11 25 do 11 90 srbské (80—85 kus.) K. 12 50—12 75.

**Spiritus**: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155 50 do 156 00. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 58 00—59 00.

**Sviňská masť**: budapeštianska K. 66 00 do 66 50.

Od desaťročia s veľkým účinkom užívaný

proti reume a trhaniu

**KRIEGNER-OV**

**REPARATOR**

Zakonom chránený! V Ruchusovej nemocnici medzi 136 padmi v 129 pádoch s úplným vyliečením sa dokázal.

Veľká fľaška 2 K, malá fľaška 1 K.

Dostať v lekární «Korona» Budapešť, VIII., Calvin-tér.

**500 zlatých** vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 35 kr. prinavrátilo sa boľenie zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/I, Sommergasse č. 1. Žiadajte si v lekární Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakú napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 6 fľaš za 2 zl. 60 frankov. Jednu fľašu nepošlem.

**Telegram!** Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábí a dobrou zaslá: **Adolf Jelínek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodiť sa zboží buď vymeniť, aneb vezmu zpet a penize vratim; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. bawka se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

## Treba žiadať

vo vlastnom záujme

## Pôvodnú Kathreiner

### Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

04.11/d

### Hareké kanáry



majúci obdivuhodné dlhou hlubokú tury, duté zvonkovité, jemné role, basové a hluboké hvizdání nabízi po 8, 10, 12, 15 K proti dobírce se zárukou skutečné ceny a sdravého živého douání. Přísné reální obsluha. J. Kern, pěstitel kanáry Štákenvert-Ostrov (Čechy).

**Oznamy prijíma administracia**

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

### Na 8 dňovu próbu



na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlás, a zavazu, em sa tu istú behom 8 dni späthy prijat a tak tiež aj peniaze späthy poslat. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nsmela ani v jednej domácnosti chybet, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujemce. Nožnice na brađu 2 zl. 75, oprávdívá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnošti je jazno brusená 2 zl. Kónské nožnice, volačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dieľni. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17—42.

### Žiadajte si cenník.



**Zdarma a bezplatne** zašlem môj, v slovenskej reči, boľate ilustrovaný cenik, ktorý viac než 600 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

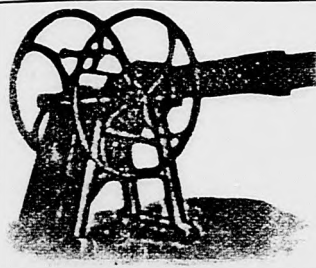
**HANNS KONRÁD**

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 856. (Česko.)

**Páni hospodári!** Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mačkadlá** na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámání stromovej kôry.



Cenníky zašlem na žiadost zdarma a franko.

**MICHAL TRESKON**, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).



### Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

## Na 90 dňovú próbu

zašlem každému **T. H. System-Anker Niklové-Roskopf-Patent hodinky**, ktoré sú primerané pre p. c. K. oficerov, žandárov, železničných úradníkov, a pre všetkých tých, ktorí dobré a mocnie hodinky do štrapácie potrebujú. A zavazujem sa obsah pred odbehom 90 dní bez všetkej srážky spätky poslať, jestli hodinky bez chyby budú mne spätky zaslané. Cena spolu už aj s retiazkou. Futrálom, taktiež jeden prsten so Smilibriliantom len 2 zl. 20 kr. Pri objednávke 4 kusov len 2 zl. Za dobré chodenie 5 ročnú písomnú záruku dám. Zásielky na dobierku vybavuje továrna



### J. H. Rabinovicz

vo Viedni, VII., Lindengasse 2/14. Liferant c. k. železničiarov.

## VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlčky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

### neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spätky dať. Nech nikto nezameská túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

**ktorá utešeným svadbo a iným darom je,**

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

### A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznáucích listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. haloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zásielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

S. Keresztes hlavný slúžny.



## Pozor gazdovia!

Kto chce lacné a dobré benzinmotory kúpiť, silné od jedného až do dvadsať koňskej sili, pritom aj odobera všetky motorové popravky, nech sa hlási u Jozef Martin-kovicsa mašinist, Maniga, Nyitramegye.

### Opravená elektrická vačková lampa.



Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cenasjednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná batteria 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bezcenné napodobneniny, my dobre stojíme, zakiaľ by náhradná batteria musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydávajúce. Jedine hotové zariadenie. Rozposiela sa na dobierku cestou F. Schwartz, elektrický-rukodelný dom. Viedeň. IX/4. Sechschimmelgasse 23/G. prizemie.

### Na 90-dňovú próbu



zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir-hodinky**, s peknon retiazkou a schránkou za

**2 zl.**

poštovou dobierkou.

Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. S trojročnou písomnou zárukou. V páde nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

### Leopold Mayer,

cis. a král'. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

## Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

## Kathreiner

## Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku dennej káve potrebovať.